Restaurátori dokumentáció

A Szennai Skanzen festett ládája

74.17.12. Láda

Készítéstechnikai leírás: A bútortest alapanyaga fenyőfa, lábai tölgyfából vannak. A fenyő oldalak enyves ragasztással tömbösítettek. Oldalai fecskefarkas csapolással vannak összeillesztve. Belsejében láda-fia található. Vas zárszerkezet és kulcspajzs van a tárgyra szerelve. Fedelének élein (kivéve a hátsón) nútolt heveder található. Feneke gyalulatlan, oldalain két darab léc került rögzítésre, ehhez kerültek rögzítésre a tölgyfa lábak. Fedele 3 db a hátsó fal élébe ütött kovácsolt vas zsanérral van rögzítve. Barnára alapozott testén színes, virágmintás festés látható, valószínűleg egy sárközi bútorközpont terméke. Datált, 1 8 ? 7-es évszámmal.

1. ábra. Restaurálás előtti állapot a helyszínen

2. ábra. Restaurálás utáni állapot

3. ábra. Hiányzó ládafia fenék

4. ábra. Ládafia restaurálás utáni állapota

Megelőző állapot: Felületét légköri és humán szennyeződések borították. Az öregedés-száradás következtében az illesztések (frontoldal, teteje és az alja) a fenyődeszkák között rések keletkeztek. Rovarrágások nyomai szórtan láthatóak a tárgyon. A lábai erősebben sérültek, a használat és a rovarrágások, kisebb penészes fertőzés miatt sérülékeny, hiányos. Ládafiának alsó deszkája hiányzott. A fedél a csapolások mentén a nem rendeltetésszerű használat miatt több helyen sérült, gyakorlatilag csak a jobb oldali működött rendeltetés szerűen. A tárgy festése hiányos volt, az egyik évszám nehezen kivehető. A legnagyobb hiányok az alsó résznél voltak láthatóak, valószínűleg ezt a jobban koszolódó területet többet tisztították. Több ponton pergett a festék.

4. Ládafedél zsanér restaurálás előtti állapota

5. ábra. Festett felület restaurálás előtti állapota (részlet)

Restaurátori beavatkozás:

Festékmegkötés:

Tisztítást megelőzően a festett felület pergő részeit japán papírral fedtük le, amit halenyvvel kötünk rá. Száradást követően precíziós vasalóval rögzítettük a pergő darabokat. A papír visszaszedése nedvesítéssel történt.

6. ábra. Pergő festékréteg rögzítése preciziós vasalóval (szilikonpapíros alátámasztás)

Tisztítás:

A repedésekbe sűrített levegőt fújva, porolóecsetet használva, állandó vákuum hatás mellett került sor a száraz tisztításra.

A nedves tisztítást először a natúr fa felületen alkalmaztuk. Zsíralkohol szulfát 5 %-os desztillált vizes oldatával tisztítottuk a felületet, azonnali nedves áttörléssel, majd száraz törléssel. A festett felületet ugyanezen anyag habjával tisztítottuk meg folyamatos visszatörléssel, majd oldószer keverékkel is tisztítottuk a tárgyat, a leggyengébb oldószerrel kezdve (alkohol desztillált vizes oldata) haladtunk a megfelelő oldószerkeverék kiválasztásáig, amit lokálisan, azonnali visszatörléssel vittünk fel a felületre.

A fém alkatrészeket eltávolítottuk a tárgyról, ezt követően mechanikusan letisztítottuk róla a korróziós termékeket drótkefe és üvegceruza használatával.

7. ábra. Festett felület tisztítása

8. ábra. Natúr fa felület tisztítása

Ragasztás-kiegészítés:

Mivel szabadtéri kiállítási körülmények közé kerül a tárgy, ezért poli-vinil-acetát alapú ragasztó felhasználására került sor. A csapolások illesztései közé előnedvesítve ragasztóanyagot juttattunk be, majd szorítóhatás alá helyeztük. Kiegészítéshez az eredetinek megfelelően fenyőfát használtunk fel. A deszkák repedései közé formára igazított kiegészítéseket szorítóhatás alatt ragasztunk be. A ládafia alját rekonstruáltuk. A hevederlécek faszeg hiányosságai is kiegészítésre kerültek.

9. ábra. Fecskefarkas csapolás bontás utáni állapota

10. ábra. Teljes szerkezeti újraragasztás PVac ragasztóval, szorítóhatás mellett

11. ábra. Rekonstruált faszegek rögzítés közbeni állapota

12. ábra. Faszeg túllógó felének eltávolítás utáni állapota

Szilárdítás:

A lábak Paraloid B72 acetonos oldatával kerültek szilárdításra. Eleinte 5-7 %-os, majd idővel sűrűbb, 15 %-os oldatba helyezve végeztük el a folyamatot.

Retusálás:

A natúr fa színű kiegészítéseket vizes páccal színeztük, ecseteléses eljárással.

A tisztításból kiderült a hiányzó évszám alakja.

A beilleszkedő retusálást ecseteléses eljárással, temperával készítettük el, helyenként visszakoptatva, ügyelve arra, hogy esztétikailag helyreállítsuk a sérüléseket, de ne tegyük újszerűvé a tárgyat.

A retusálás előtt, és a festés közben Paraloid B67 lakkbenzines oldatával vontuk be a felületet, így megvédve az eredeti és a retusált rétegeket.

A konzervált fém alkatrészeket vizes bázisú matt fekete festékkel vontuk be, ezzel elzárva a levegő páratartalmától.

13. ábra. Ládafedél szerkezeti újraragasztása kiegészítésekkel

14. ábra. Restaurált ládafedél retusált állapotban

Konzerválás:

A natúr fa felületeket Xylamon oldószeres konzerválóanyaggal, ecseteléses eljárással kezeltük.

A fém felületeket tisztítást követően rozsdaátalakító szerrel kezeltük (würth).

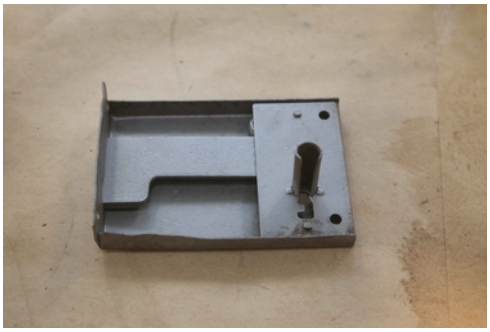

15. ábra. Bontott zárszerkezet homokfúvóval történt tisztítás utáni állapota

16. ábra. Zárszerkezet konzervált állapota

17. ábra. Rekonstruált zsanér beépített állapotban

A megvalósítás szakmai vonatkozásai
és eredményességének elemzése

A Szennai Skanzen festett ládáján alkalmazott beavatkozások megfelelnek a szabadtéri néprajzi múzeumoknál elfogadott etikai elvárásoknak, a felhasznált anyagok tartósak, a nagyobb hő és páratartalom ingadozásnak is jól ellenállnak. Esztétikai és szerkezeti szempontból is fontos volt ez a beavatkozás, a műtárgy állapota így hosszú távra biztosítva van.

A látogatók a restaurálás követően teljes esztétikai élménnyel gazdagodhatnak, mert a mostani megjelenés az eredeti állapotot tükrözi. A beavatkozást követően a tárgy az eredeti kiállítási körülmények között van tárolva.

Szentendre, 2019-10-31

Hugyecsek Balázs
állományvédelmi felelős

Szabadtéri Néprajzi Múzeum